

Ministeren
J.nr. BLS-401-01068

4. oktober 2010

Høring af offentligheden og statslige, regionale og kommunale myndigheder af forslag til vand- og Natura 2000-planer

By- og Landskabsstyrelsen har udarbejdet forslag til vandplaner med tilhørende indsatsprogrammer og, i samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen, forslag til Natura 2000-planer.

Vandplanerne og Natura 2000-planerne udmønter væsentlige dele af aftalen om Grøn Vækst, som regeringen og Dansk Folkeparti har indgået i juni 2009¹. I vandplanerne er desuden indarbejdet alle de beslutninger, der blev taget med aftalen om Grøn Vækst 2.0², som handler om vandplanerne.

Planerne er tilgængelige på www.blst.dk, hvor man også kan finde mere informationsmateriale, eksempelvis kortbilag.

Høringsprocessen

Forslag til vand- og Natura 2000-planerne har i perioden 14. januar til 11. marts 2010 været i en teknisk forhøring hos statslige, regionale og kommunale myndigheder, jf. bestemmelsen i miljømålslovens § 28, stk. 2 om at forslaget sendes til berørte myndigheder forud for den offentlige høring.

På baggrund af den tekniske forhøring og aftalen om Grøn Vækst 2.0 er vand- og Natura 2000-planerne nu tilpasset og kan sendes i offentlig høring, således at alle interesserede parter, herunder lodsejere, erhvervsliv, kommuner og organisationer, kan bidrage aktivt til udarbejdelsen af de endelige vand- og Natura 2000-planer.

Udkastet vil på baggrund af de tilbagemeldinger, der kommer fra høringen og de nedsatte arbejdsgrupper, jf. nedenfor, blive justeret i samarbejde med forligspartierne bag Grøn Vækst aftalerne, hvorefter de endelige vandplaner og Natura 2000-planer udsendes.

Efter reglerne i miljømålslovens § 29 og § 43 skal offentliggørelsen af forslag til vand- og Natura 2000-planer, når de sendes i høring, ske ved offentlig annoncering. By- og Landskabsstyrelsen annoncerer offentliggørelsen af høringen af forslag til vand- og Natura 2000-planerne i relevante landsdækkende og lokale aviser, således at specielt lokalinteresser i videst muligt omfang kan inddrages i processen. Desuden skal forslag til vand- og Natura 2000-planer endvidere sendes til relevante statslige, regionale og kommu-

¹ Aftale af 16. juni 2009 om Grøn Vækst 1.0 mellem Regeringen og Dansk Folkeparti

² Aftale af 9. april 2010 om Grøn Vækst 2.0 mellem Regeringen og Dansk Folkeparti

nale myndigheder. Alle har en frist på seks måneder til at komme med indsigelser til planerne, jf. miljømålslovens § 29, stk. 3 og § 43, stk. 2.

Forslag til vandplaner

Regeringen og Dansk Folkeparti indgik den 16. juni 2009 Aftale om Grøn Vækst, som skal sikre, at et højt niveau af miljøbeskyttelse går hånd i hånd med en moderne og konkurrencedygtig landbrugs- og fødevareproduktion. Parterne indgik endvidere aftale om Grøn Vækst 2.0. i april 2010, der har til formål at forbedre landbrugets og fødevaresektorens vækstvilkår og dermed bidrage til at sikre beskæftigelsen på bedrifter, i fødevareindustrien og i fødeindustriene.

Regeringen ønsker, at miljø- og naturmålene i størst mulig udstrækning indfries gennem en for samfundet og erhvervsliv omkostningseffektiv indsats. Indsatsprogrammerne i udkast til vandplanerne er således prioriteret ud fra, om de i praksis kan gennemføres, og hvor stor miljøeffekten er i forhold til, hvor meget de koster for samfund og erhverv at gennemføre.

Som følge af Grøn Vækst aftalen er der sikret kompensation via tilskudsordninger under landdistriktsprogrammet til landbruget for en række virkemidler (fx randzoner om vandløb og søer samt ændret vandløbsvedligeholdelse), erstatninger til vandløbsrestaureringer samt tilskud til frivillige natur- og miljøforpligtelser (fx vådområder), mens de generelle virkemidler, der blev vedtaget med L36 i december 2009, ikke kompenseres jf. aftalen om Grøn Vækst. Kompensationsmulighederne til landbruget for ændret vandløbsvedligeholdelse er uddybet i bilag 1.

For så vidt angår kravet om efterafgrøder blev der med udmøntningen af den seneste ændring af gødskningsloven (L 36) etableret mulighed for, at den enkelte landmand kan vælge at opfylde kravet om efterafgrøder med en række alternative virkemidler, herunder mellemafgrøder.

Fødevareministeriet vil undersøge, om der er grundlag for at give den enkelte bedrift mulighed for at anvende yderligere alternative virkemidler i stedet for efterafgrøder, herunder minivådområder, hvor der kan opnås den samme miljøeffekt. Indsatsen vedrørende de 9.000 tons kvælstof ligger fast.

I de foreliggende udkast til vandplaner er vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser om forlængelse af tidsfristen for opfyldelse af miljømålet taget i anvendelse, særligt for de åbne kystvande, hvor det begrundes med et manglende vidensgrundlag til at kunne fastlægge det indsatsbehov, der skal til for at opfylde vandrammedirektivets miljømål. Tidsudskydelse er også anvendt for en række helt konkrete lokale forhold. Derudover er bestemmelsen anvendt i forhold til markvanding, som er taget ud af vandplanerne.

Der er i vandplanerne fastlagt indsatser svarende til reduktion af 9.000 tons kvælstof. Det er med aftalerne om Grøn Vækst fra henholdsvis juni 2009 og april 2010 besluttet, at der skal ske en reduktion på 19.000 tons kvælstof fra landbruget i 2015. For de 10.000 tons kvælstof er der som følge af aftalerne

igangsat et udredningsarbejde om vandplanernes konsekvenser for beskæftigelsen og udviklingsmuligheder i visse egne af landet for at få skabt yderligere klarhed om konsekvenserne af den forudsatte indsats. Vandrammedirektivets endelige implementering skal ske under hensyntagen til en fortsat mulighed for at drive landbrug i hele Danmark. Analysen vil supplere det i Grøn Vækst besluttede udredningsarbejde vedrørende den fremadrettede kvælstofregulering med belysning af fordele og ulemper ved en model med omsættelige kvælstofkvoter i forhold til alternativer med henblik på at fastlægge resterende indsatskrav og valg af konkrete virkemidler. I udredningen indgår blandt andet analyse af mulige alternative virkemidler samt en analyse af andre landes implementering af vandrammedirektivet, herunder deres reduktionsmål og deres udnyttelse af planperioder. Analysearbejdet skal munde ud i et samlet forslag til at leve op til Vandrammedirektivets krav, herunder med forslag til tidsplan for implementering og en gennemgang af de anbefalede virkemidlers omkostningseffektivitet. Det endelige resterende indsatsbehov, der skal nås i første planperiode (2010-2015) fastlægges først for det enkelte vandopland, når ovenstående analyse foreligger. Den samlede analyse skal være færdig i 2011.

På baggrund af analysen vil forligspartierne bag Grøn Vækst-aftalen drøfte tidsplanen for de fremadrettede krav til kvælstofreduktionen, herunder muligheden for yderligere anvendelse af undtagelsesbestemmelserne i EU's Vandrammedirektiv, hvor det vurderes relevant med henblik på at opretholde beskæftigelsen og udviklingsmulighederne i hele landet.

Den såkaldte baseline for kvælstof, hvilket i denne sammenhæng er kvælstofeffekten i 2015 af allerede besluttede initiativer, vil også indgå som en del af udredningsarbejdet. Såfremt der fremkommer ny viden, fx om en større baselineeffekt, vil det indgå i afrapporteringen fra udredningsarbejdet og i forbindelse med fastlæggelse af kravene i de endelige vandplaner.

I udkast til vandplaner er der foreslået en række virkemidler, som er udpeget af et tværministerielt virkemiddeludvalg med Finansministeriet som formand, og som er besluttet af forligspartierne bag Grøn Vækst aftalerne. Det vil løbende blive vurderet, om der på baggrund af ny viden er behov for at genoverveje virkemidlerne for at sikre, at sammensætningen af virkemidlerne er optimal, herunder om der kan tages mere omkostningseffektive virkemidler i anvendelse. I det ovenfor omtalte udredningsarbejde om kvælstofindsatsen indgår således en analyse af alternative virkemidler (minivådområder, stenrev etc.). Når udvalgsarbejdet er afsluttet vil regeringen genoverveje virkemidlerne med henblik på løbende at sikre en omkostningseffektiv indsats.

Til at gennemføre udredningsarbejdet er der nedsat et tværministerielt udvalg med Finansministeriet som formand. En række branche- og interesseorganisationer indgår i en referencegruppe med henblik på drøftelser af overordnede resultater. Der henvises til kommissoriet for yderligere beskrivelse af udvalgets arbejdsopgaver:

www.mim.dk/Nyheder/Temaer/Groen_vaekst/

Regeringen har besluttet, at der skal nedsættes en række arbejdsgrupper med relevante interessenter, der skal arbejde videre med at kvalificere grundlaget for spildevand, vandløb, vandindvinding, markvanding samt sørestaurering. For arbejdsgrupperne er formålene:

- For spildevandsindsatsen skal der ske en nærmere vurdering af indsatsen for særligt spredt bebyggelse og overløb, en kvalificering af omkostninger for virkemidler, identifikation af eventuelle områder og kommuner, der er særligt udfordrede af spildevandsindsatsen og endelig skal der opstilles en tidsplan for gennemførelsen af indsatsen.
- For vandløbsindsatsen skal der til brug for efterfølgende stillingtagen til det endelige indsatsbehov udarbejdes forslag til justeret indsatsbehov på baggrund af den viden, der er tilgået Miljøministeriet i forbindelse med forhøringen. Spørgsmål, som er rejst vedr. blandt andet indirekte konsekvenser, såsom påvirkninger af dræn, indgår ligeledes i arbejdsgruppens arbejde om indsatsniveau. Arbejdsgruppen skal endvidere belyse samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser, se på alternativer til ændret vandløbsvedligeholdelse samt foretage en udredning og udvikling af metoder til vurderinger af direkte og indirekte konsekvenser for vandløbsnære arealer, der påvirkes af vandløbsindsatsen.
- For vandindvindinger i hovedstadsområdet skal der ske en uddybning af alternative virkemidler, herunder udpumpning af vand. Der skal opstilles scenarier for indsats i første planperiode og genberegning af indsatsbehov for at opnå fastsatte mål for vandføringen i vandløbene, herunder vurdering af alternative miljømål.
- For sørestaureringer skal der ske en nærmere vurdering af virkemidler, og der skal udarbejdes et revideret forslag til indsatsprogram og et forslag til en administrationsmodel for gennemførelse af indsatsen.
- Regeringen har besluttet, at markvanding skal udgå som virkemiddel i vandplanerne. Det skyldes blandt andet, at der mangler viden om effekt og konsekvenser af ændret markvanding. En analyse skal belyse balancen mellem vandforekomster og vandindvinding. Desuden skal der ske en genberegning af balancepunktet mellem vandforekomster og vandindvinding til markvanding med forbedret beregningsmetode.

Desuden vil Miljøministeriet sammen med Fødevareministeriet og Landbrug & Fødevarer i en arbejdsgruppe se nærmere på ålegræsværktøjet, der bruges som indikator for kvælstofreduktionen, herunder om der er brug for justeringer af værktøjet. Relevante forskningsinstitutioner inddrages efter behov.

Relevante parter vil blive inviteret til at indgå i arbejdsgrupperne, som skal rapportere resultaterne i januar 2011. Arbejdsgruppernes afrapportering vil

på lige fod med høringsmaterialet indgå i den endelige justering og tilpasning af vandplanerne i samarbejde med forligskredsen.

Forslag til vandplaner bygger desuden videre på det plangrundlag, som hidtil har ligget til grund for myndighedernes indsats på vandmiljøområdet, herunder bl.a. vandmiljøplanerne, den særlige indsats over for grundvandsbeskyttelse, indsatsen for at forbedre spildevandsforholdene for den spredte bebyggelse samt vandmiljøindsatsen i regionplanerne.

I vandplanerne for 2010-2015 er der ikke taget højde for eventuelle følger af klimaforandringer. Det skyldes, at der endnu ikke er tilstrækkeligt fagligt grundlag for at inddrage effekter af klimaforandringer. Den kommende indsats vil dog gøre vandmiljøet bedre i stand til at klare klimaudfordringer. Visse virkemidler, fx vådområder, vil have en positiv effekt i forhold til klimatilpasning, fordi vådområderne kommer til at fungere som bufferzoner ved kraftig regnafstrømning. Frem til næste vandplan i 2015 vil det blive vurderet, hvordan effekten af klimaforandringerne skal inddrages.

Forslag til Natura 2000-planer

Gennemførelse af naturmålene er en langsigtet proces, og det er i Grøn Vækst aftalen lagt til grund, at indsatsen i 1. planperioden frem til 2015 – dog til 2021 for træbevoksede fredskovpligtige arealer – skal standse tilbagegangen for arter og naturtyper i de udpegede Natura 2000-områder.

Det sker gennem en indsats for at:

- sikre naturtilstanden på eksisterende naturarealer og arter i Natura 2000-områderne,
- sikre små naturarealer indenfor Natura2000 områderne gennem sammenkædning af eksisterende naturarealer, etablering af spredningskorridorer eller trædesten,
- sikre naturtyper, der ikke er generelt beskyttede, hvilket typisk gælder for skovnaturtyper samt sten- og boblerev på havet,
- vende udviklingen for særligt truede naturtyper og arter, hvis status er i fare for at blive væsentligt forringet i 1. planperiode.

Det er første gang, der er udarbejdet en samlet planlægning for så stor en del af den danske natur. Forslag til Natura 2000-planer bygger videre på de erfaringer og den indsats som stat og kommuner har gennemført i naturforvaltningen, kommuneplanlægningen og driftsplanlægningen for konkrete arealer.

Tidsfrist

Tidsfristen for indsendelse af høringssvar er 6 måneder, og høringssvarene skal senest være By- og Landskabsstyrelsen i hænde den 6. april 2011.

Kontakt

Eventuelle spørgsmål vedrørende vand- og Natura 2000-planerne kan rettes til de respektive miljøcentre, se www.blst.dk.

Høringssvar afgives på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside: www.blst.dk. Under Vand- og Natura 2000-planer ligger et link til en hø-
ringsportal, hvor der er en svarblanket med vejledning om blankettens be-
nyttelse.

Hvis man ikke har adgang til at afgive høringssvar over internettet, kan hø-
ringssvar i stedet sendes med brev til det lokale miljøcenter eller til By- og
Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

By- og Landskabsstyrelsens miljøcentre vil i høringsperioden invitere de
berørte parter til drøftelse af forslag til vand- og Natura 2000-planer, og der
vil ske en præsentation og drøftelse af udkastene i Vand- og Naturrådene.

Med venlig hilsen

Karen Ellemann

Bilag til høringsbrev: Kompensation til indsatsen vedr. ændret vandløbsvedligeholdelse

Implementeringen vedrørende ændret vandløbsvedligeholdelse kan først påbegyndes, når der foreligger endelige godkendte vandplaner.

Miljøministeriet og Fødevareministeriet udarbejder sammen med KL det administrative grundlag for kommunernes indsats med ændret vandløbsvedligeholdelse som følge af vandplanerne samt grundlaget for udbetaling af kompensation via Landdistriktsprogrammet. Den enkelte lodsejer er sikret kompensation via en tilskudsordning under landdistriktsprogrammet for det individuelt forventede nettotab pr. ha., der skyldes ændret vedligeholdelse som følge af vandplanerne.

Det vil fremgå af administrationsgrundlaget, at der - inden en kommune implementerer et ændret vandløbsregulativ - skal foreligge overblik over de arealer der påvirkes i form af et præcist kortgrundlag til udpegning af alle arealer. Miljøministeriet sikrer det nødvendige kortgrundlag til brug herfor. Kortgrundlaget omfatter også konsekvenser i forhold til omfanget af vådere arealer som følge af evt. forhøjet vandstand i dræn/opstrøms ved stuvning. En stuvning indebærer en stigning af vandstanden ovenfor den vandløbsstrækning, hvor der sker en ændret vedligeholdelse. På baggrund af kortgrundlaget vil den enkelte lodsejer kunne se, hvilke arealer der forventes påvirket af indsatsen og dermed er tilskudsberettiget.

Kommunens indsats kan først sættes i gang, når kommunen hos de statslige myndigheder har sikret sig, at der er økonomisk grundlag for at yde fuld kompensation til alle berørte arealer, således at den økonomiske ramme for indsatsen afsat inden for Grøn Vækst ikke overskrides. Således kan der ikke iværksættes en indsats uden der også er penge til kompensation. Dette vil blive præciseret i Grøn Vækst lovforslaget.

Baggrund

I hver af de 23 vandplaner vil det fremgå, hvilke vandløbsstrækninger, der skal sikres et forbedret dyre- og planteliv.

De enkelte kommuner skal på baggrund af vandplanen for området foretage en konkret vurdering af, hvilke af de udvalgte strækninger, der konkret skal ske en indsats på og omfanget heraf. Eksempelvis kan ændret vedligeholdelse på 200 meter vandløb være nok til at forbedre dyre- og plantelivet på en 1000 meters strækning. Efter der er gennemført en konkret vurdering, skal der ske en ændring af vandløbsregulativerne, hvor kommunen efter en høring af de involverede parter fastsætter behovet for vedligeholdelse af vandløbsstrækningen.

Der er med Grøn Vækst aftalen fra juni 2009 afsat 52 mio. kr./år til kompensation til lodsejere for det forventede nettotab (udbyttetab) pr. ha. som følge af indsatsen i vandplanerne om ændret vandløbsvedligeholdelse. Miljøministeriet sikrer, at indsatsen holdes indenfor denne ramme. Det er forudsat i Grøn Vækst aftalen, at kompensationen sker inden for rammerne af landdistriktsprogrammet. Kompensation inden for rammerne af landdistriktsprogrammet udbetales årligt. Satserne fastsættes på grundlag af beregninger af det forventede gennemsnitlige indkomstab og/eller ekstraomkostninger.

Det fremgår af Grøn Vækst aftalen, at de igangsatte initiativer i Grøn Vækst finansieret af Landdistriktsprogrammet for 2010-2013 forudsættes forlænget i udmøntningen af Landdistriktsprogrammet for 2014 og 2015. Det lægges til grund, at det landdistriktsprogram, der løber fra 2014 og frem, som minimum er af samme størrelse som for perioden 2010-13. Såfremt antagelsen om landdistriktsprogrammets omfang for 2014 og frem ikke holder, vil omfanget af de igangsatte initiativer (herunder finansiering) blive drøftet på ny af forligsparterne.